

MUHTEREM VEKİLLER,

MUHTEREM MİSAFİRLER,

AZİZ VE SEVGİLİ ARKADAŞLAR.

6 Eylül günü, her sene tatilin biterek adli faaliyetin başlaması günüdür. Başka memleketlerde olduğu gibi bu başlangıç gününde böyle bir toplantı yapılması bizim için de teamül halini almıştır, bu vesile ile bugün Temyiz Mahkemesi'nin sekafı altında toplanmış bulunuyoruz. Davetimize lütfen icabet buyurarak bizlere yüksek huzurları ile şeref veren muhterem misafirleri hürmetle selamlarım.

Yorucu bir faaliyetten sonra Usûl Kanunlarımızın hükmüne uyarak 20 Temmuz ile bugün arasında dinlenmiş ve daha büyük bir şevk ve gayretle vazife başına dönmüş bulunuyoruz.

Arkada bıraktığımız sene içinde gözlerini fâni hayata kapamış olan meslektaşlarımıza Allah'tan mağfiret ve emeklilik suretiyle aramızdan ayrılmış olan arkadaşları da sevgi ve saygı ile anarak kendilerine uzun ve mesut ömürler dilerim.

Bu toplantıdan faydalanarak Adli işlerimiz hakkında mücmel de olsa malumat vermek lüzumlu ve faydalıdır. "Adalet mülkün esasıdır" sözü hiç eskimeden tekrarlanan ve bilinen bir hakikattir. Cemiyette zuhur ve hudusu tabii olan ihtilâfların halli vazifesi, Adaletin tevzii mensubu olmakla şeref duyduğum adli cihaza mevdudur. Nüfus arttıkça, her sahada muamelat tezayüd ve nevileri taaddüt ettikçe bunlardan doğacak ihtilâfların çoğalmasını beklemek zaruridir, nitekim evvelki tarihlere gitmeye ihtiyaç kalmaksızın son seneleri gözönünde bulundurmayı kâfi görüyorum. Bizde umumî mahkemelere 1943 yılında (599 bin) iş arzedilmişken bu miktar her sene artarak 1953 yılında (bir milyonu) geçmiş ve müteakip 1954 yılında da (iki milyona) yaklaşmış bulunmaktadır. Bu işleri görmekle vazifelendirilmiş Olan hâkimlerimizin kadrosunu da artırmış fakat geçen sene de arz olunduğu gibi kadrolarda iş artışı nisebinde bir tezâyüf temin edilmemiştir.

İş artışı nisbetini gözönünde bulundurmak ve mahkemeli kendilerinden istenilen vazifeyi hakkiyle başarabilecek derecede gerek eleman ve gerek diğer vesaitle teçhiz etmek zarureti aşikârdır. Artan işi karşılayabilmek için teşkilâtımızı genişletirken makineyi işletecek olan hâkim ve kâtipleri de yetiştirmek zaruretindeyiz. Mesleğin icabettirdiği bilgiyi ve bütün meziyetleri haiz kimseleri bulmak ve onları elde tutmak lâzım gelir. Bazı arkadaşların muhtelif sebep ve vesilelerle mesleği terkettikleri görülmektedir, Bunların sebeplerini aramak ve üzerlerinde durmak ve bu meyanda hâkimlerimize verilen vazifenin cüs'aî ve ehemmiyeti ile mütenasip bir Barem Kanununun tedvini lâzım geldiğine kaniim.

Şimdi, biraz da Temyiz Mahkemesi'nin faaliyetinden bahsetmeme müsaadelerinizi rica ederim. 1945 senesinde (yüz bir bin) olan umumi varidemiz 1954 senesinde bir mисле yakın bir artışla (yüz yetmiş üç bin)'e ve 1945 senesinde (seksen bin) olan karar yekûnumuz 1954 senesinde (160 bine) yükselmiştir. Bu artış devam etmektedir. Nitekim 1954 senesi başından 20 Temmuz'a kadar (seksen bin) olan yeni iş adedi bu sene tatiline kadar (93 bine) çıkmıştır. Tetkik için sıra bekleyen işler ise bu artışla makûsen mütenasip olarak asgari hadde düşürülmüştür. Misal olarak şu rakamları

vereyim: 1953 senesi 6 Eylülünde (44 bin) iş tetkik için sıra beklemekte iken bu rakam 20 Temmuz 1955'de (10 bine) inmiştir. Bu rakamın Hukuk ve Ceza Dairelerine inkisamında, her dairenin elinde kalan iş miktarının cüz'iliği arza şayandır. Eski tarihlerde tetkik için bir kaç sene sıra beklenmesine mukabil bugün iki dairemiz müstesna diğerlerinde beklenen müddet gün veya haftadır, istisna ettiğim iki dairedeki bekleyiş müddeti ise nihayet bir iki aydan ibaret. Geçen sene bugün söylenmiş olan bir sözün yerini bulduğunu görmek benim için bir sevinç ve iftihar vesilesidir. Beşer takatinin fevkinde gece gündüz çalışarak bu neticeyi elde etmeye muvaffak olan arkadaşlarıma teşekkürlerimi arz etmek benim için yerine getirilmesi lüzumlu bir vazifedir.

Geçen faaliyet yılı içinde ittihaz edilmiş olan tevhibi içtihad kararları da adet ve mevzuları itibariyle az ehemmiyetli değildir.

Ceza Kanununun 414 üncü maddesinin 2 nci fıkrasının, mağdurun yaşının küçüklüğü sebebiyle tatbiki lâzım gelmeyeceği, PTT. İdaresi'nde vazifede iken Devlet Demir Yollarında daha aşağı derecede bir vazifede bir müddet çalıştıktan sonra maaşının eski derecesine ircâmı istemeye memurun hakkı bulunup bulunmadığı, 4620 sayılı Kanunla 14 üncü dereceye intibak ettirilen Devlet Demiryolları memurunun daha evvel 15, 16 ncı derecelerde

geçen hizmet müddetinin 14 üncü derecede geçmiş gibi kabulü caiz olup olmadığı, yine Devlet Demir Yolları memurlarının intibak hatası sebebiyle maaş farklarını tahsili hakkındaki davalarının diğer haklarından feragat manasını tazammun edip etmediği, Kanunu Medenin 253 üncü ve müteakip maddeleriyle tesis edilmiş olan evlât edinme muamelesinden sonra evlât edinenin vefatı ile küçüğün velayetinin ana ve babaya intikâl edip etmeyeceği, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 435 inci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı bir haftalık müddetin geçmesinden sonra verilmiş olan lâyhaların nazara alınıp alınmayacağı, ipotek suretiyle istikrazda bulunan şahsın akid tarihindeki ehliyetsizliğinin sübutu taktirinde borcun tahsili davasının müruruzaman mebdenin tayini, ihtiyari müzayede ile satışa çıkarılan gayrimenkulun şayi hissedarlarının müzayeden çekilmesinin şufa hakkından feragati tazammun edip etmeyeceği, Gemi çatışmasından doğan mesuliyetin kılavuza mı, gemi kaptanına mı ait olacağı, icra ve iflâs Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca müşteriye aidiyeti tasrih olunan dellâliye resminin derhal veya muayyen müddet içinde ödenmemesi halinde ihalenin feshi lâzım gelip gelmeyeceği Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nce tahsile gönderilenlerden alınan taahhüt senetlerindeki bir misli müddet hizmet mecburiyeti kaydının manâsının tâyininde, Denizcilik Bankası'nın muhafaza ve mesuliyeti altındaki yerlerde ziyana uğrayan malların bedellerinin tazmini hakkında Gümrük İdaresi'nce açılacak davaların şumulü" derecesi hakkında, izaleî şüyu ilânına müsteniden yapılan ihalelerde müstecir sıfatiyle oturan şahısların binadan ne suretle tahliyelerinin mümkün olacağı yolunda, anonim şirketler nezdine izam edilen komiserlerin ücretlerinden tahaddüs eden ihtilâfların tetkik mercii hakkında, 4620 sayılı Kanunun tatbiki dolayısıyla yapılan intibak muamelelerinde memurun terfi müddetinin hesabında, Ceza Kanununun 251 inci maddesinin tatbiki halinde ayrıca 35 inci maddenin de uygulanması lazım gelip gelmiyeceği hususunda, 5917 sayılı Kanuna tevfikan tecavüzü menedilen şahsın yeniden tecavüzü halinde hissedar da olsa 7 nci maddenin tatbiki icabedip etmiyeceği hakkında, tanzim ve iadede Ceza Kanununun 523 üncü maddesinin tatbiki için maznunun nedamet veya rıza muvafakatının aranmasına lüzum olup olmadığı hakkında 5602 sayılı Tapulama

Kanununun tatbik edildiği yerlerde tapulamadan önce kullanılmış olan .şuf'a hakkına ait davaların rü'yet mercilerinin umumi mahkemeler mi, yoksa gezici mahkemeler mi olduğu yolunda, cezaya ait hükümlerin temyizinde belediye reislerinin yokluk kâğıdı verip veremeyecekleri hususunda, 677 sayılı Kanunun birinci maddesinin ikinci fıkrasında yazılı muskacılık ve üfürükçülük suçlarının tekevvünü için aranacak unsurlar hakkındaki içtihat ihtilâflarının haline dair olan kararlar bu cümledendir. Bunlar kısmen neşredilerek umumî efkâra arzedilmiş veya edilmek üzere olup, alâkalılarca dahi mucip sebep ve neticeleri bulunmuş olduğundan burada tafsilinde faide mülâhaza olunmamıştır.

1955 -1956 adlî faaliyet yılında vazifeleri başında dönmüş olan meslektaşlarıma bu yıl için de başarılar dilerken, bu toplantıya yüksek huzurfariyie şeref veren muhterem misafirlerimizi hürmetle tekrar selâmlar ve şükranlarımı arzedirim.